

Handläggare
Erik Jondelius
08-508 261 14

Till
Stadsbyggnadskontoret
Registrator
Dnr: 2014-05980

Remiss av PM: Att tillgodose kulturvärdena och utveckla stadsmiljön i områden av riksintresse. Kontorsyttrande

Sammanfattning

Trafiknämnden har fått promemorian ”PM: Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintressen” på remiss från stadsbyggnadskontoret.

Det har funnits en osäkerhet kring hanteringen av riksintressena för kulturmiljövården. Staden har erfarenheter av att detaljplaner blivit försenade och onödigt resurskrävande på grund av att detta. Förhållningssättet till riksintresseområdena för kulturmiljön har därför behövts utredas och tydliggöras, och kontoret välkomnar den framtagna promemorian.

Kontoret önskar förtydliganden kring träd i stenstaden, förskolors behov av friyta på parkmark samt vad som menas med känsliga lägen vid kajer och stränder.

Bakgrund

Trafiknämnden har fått promemorian **PM: Att tillgodose kulturvärden och utveckla stadsmiljön i områden av riksintressen** på remiss från stadsbyggnadskontoret. Stadsbyggnadskontorets syfte att skicka ut PM är att få in synpunkter som kan hjälpa till att utveckla dokumentet.

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat promemorian för att bättre svara mot plan- och bygglagens krav på att i översiktsplanen redovisa hur områden av riksintresse för kulturmiljö ska tillgodoses. Stadsbyggnadskontoret menar att ett tydligare förhållningssätt kan bidra till att både effektivisera planprocesserna och lyfta fram kulturvärdenas betydelse i stadsutvecklingen. Den 10 april 2014 godkände stadsbyggnadsnämnden promemorian för samråd inför utarbetandet av ett slutgiltigt förslag till dokument. PM medföljde som bilaga 3 i ärendet om aktualitetsprövning av Promenadstaden Översiktsplan för Stockholm 2010.

Trafikkontorets synpunkter

Områden av riksintresse ska ge särskild tyngd åt intressen som annars väger lätt i planprocessen. De ställer krav på planprocessens inriktning och kvalitet genom att de blir föremål för diskussion. Riksintressena ska på så sätt främja en hållbar utveckling genom att skapa en eftertänksamhet och hushållning med långsiktiga och för landet viktiga värden och kvaliteter. Dessa värden är en del av kulturarvet och en resurs för att förbättra livskvalitet, främja ekonomisk utveckling samt skapa social sammanhållning.

I Stockholm är en betydande yta utpekad som riksintresse för kulturmiljövården. Kring hanteringen av riksintressena har det funnits en osäkerhet. Staden har erfarenheter av att detaljplaner blivit försenade och onödigt resurskrävande på grund av denna osäkerhet. I och med att Stockholms stad har som mål att bygga 40 000 bostäder till 2020 ställs höga krav på en snabb och effektiv plan- och byggprocess. Förhållningssättet till riksintresseområdena för kulturmiljön har därför behövts utredas och tydliggöras, och kontoret välkomnar den framtagna promemorian.

Promemorians innehåll

Promemorians disposition är tydlig och lätt att förstå, men kontoret föreslår att tema åtta **Det gröna Stockholm** och tema nio **Stockholmska särdrag** i kapitel tre **Stockholms innerstad med Djurgården** prövas att flyttas för att bli tema ett respektive två i nämnda kapitel då dessa teman är av övergripande karaktär. På så sätt skapas en kronologisk läsordning som bättre knyter resterande kapitel till sig.

På sida 7 ska "trafikverket" bytas mot "trafikkontoret".

Beträffande gator med träd vill kontoret se ett förtydligande i texten på sida 38 under tema **Det gröna Stockholm**. Där står att träd som planterats under slutet av 1900-talet och början av 2000-talet på stenstadens traditionella 18-metersgator sällan får tillräckligt livsrum för att utvecklas bra. Kontoret ville belysa att ordentliga växtbäddar, breddmått 2 m, med LOD – lokalt omhändertagande av dagvatten – ger nyplanterade träd längs stenstadens gator möjlighet att utvecklas bra. Utöver träden ska givetvis alla trafikslag på gatan ha lämpliga bredder så att också de ryms.

Kontoret önskar ett tillägg till meningarna om dubbelutnyttjande av park- och naturområden som nämns på sida 38 under tema **Det gröna Stockholm**, "Det förekommer även att park- och naturområden behöver dubbelutnyttjas och exempelvis användas

som friytor för förskolor och skolor som inte har tillräcklig stora egna gårdar. Samutnyttjandet behövs ibland även beträffande park- och idrottsändamål.” Kontoret ser en utmaning i att tillgodose behovet av allmän parkmark tillsammans med behovet av friytor för förskolor. På vissa platser där förskolornas behov prioriteras i första hand kommer det att innebära inskränkningar i tillgängligheten för allmänheten då förskolorna av säkerhetsskäl ofta stänglar in sina ytor. Inom nybyggnadsområden och vid förtätning av främst innerstaden är parkmarken många gånger så liten att det inte finns utrymme för att ta emot stora barngrupper. Det uppstår stort slitage och konflikter kring nyttjandet av de parker som ligger i närheten. Kontoret föreslår att ovan kursiverad mening efterföljs av *”Det är önskvärt med bra hållbara lösningar för gott samutnyttjande där park- och naturmark prioriteras som öppen för alla”*.

Som förlängning till texten på sida 39 under tema **Det gröna Stockholm** om att staden tagit fram tillägget Den gröna promenadstaden till Stockholms översiktsplan vill kontoret att stadens reviderade parkprogram, Park Stockholm, gärna nämns. Park Stockholm är just nu i sitt slutförande. Parkprogrammet är en praktisk vägledning för arbetet med stadens park- och naturområden och är samlande dokument för stadsdelsförvaltningarnas parkplaner.

Under tema **Stockholmska särdrag** och punkten Fronten mot vattnet står det på sida 44 att *”Stockholms stad utvecklar tillgängligheten till kajer och stränder. Ny bebyggelse kan bli ett värdefullt tillskott även i känsliga lägen, förutsatt att den utformas med hög arkitektonisk kvalitet”*. Kontoret önskar ett förtydligande kring begreppet *”känsliga lägen”*. Menas exempelvis topografiskt känsliga lägen, geografiskt känsliga lägen eller känsliga lägen utifrån omgivande arkitektur och stadsbild.

Kontoret ser gärna att staden utnyttjar tilläggsplaner, som upphäver möjligheten att bygga på en våning på småstugor som ursprungligen byggts som envåningshus, där så är lämpligt inom de riksintresseområden som berör trädgårdsstäder och småhus. Precis som stadsbyggnadskontoret påpekar i promemorian är det angeläget att bebyggelsen i dessa områden bevarar sitt ursprungliga uttryck mot gatan för att inte gatamiljöns karaktär ska gå förlorad.

Promemorians vägledning

Varje kapitel (från kapitel två och framåt) och tema avslutas med underkapitlet **Att tillgodose riksintresset och utveckla staden**. Dessa underkapitel är de för Stockholms utveckling viktigaste kapitlen. Som rubriken antyder redogörs här för hur hänsyn ska tas

till riksintresset samtidigt som staden ska utvecklas. Kontoret bedömer att dessa kapitel kommer att vara till användning för handläggare som fort vill skaffa sig en uppfattning om hur riksintressena inom ett utpekat område ska beaktas. Ju tydligare formuleringar i dessa underkapitel desto mer kommer promemorian att vara till nytta i den dagliga planeringen.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef